PRINCIPIUL IMPRESCRIPTIBILITĂȚII RĂSPUNDERII PENTRU COMITEREA DE CRIME INTERNAȚIONALE

Oleg BURLACU

Este singurul principiu care se bucură de o consacrare convențională distinctă, fiind adoptată în anu 1968, sub auspiciile ONU, Convenția cu privire la inaplicabilitatea prescripției crimelor de război și crimelor împotriva umanității (adoptată prin rezoluția Adunării Generale a ONU 2391(XXIII) din 26.11.1968).

Principiul imprescriptibilității crimelor intnernaționale a fost consfințit prin mai multe instrumente internaționale:

- Declarația cu privire la atrocități, Moscova, din 1943;
- Acordurile de la Ialta, din 1945;
- Acordurile de la Potsdam, din 1945;
- Acordul privind urmărirea și pedepsirea marilor criminali de război ai Puterilor europene ale Axei, Londra, 1945;
- Legea nr. 10 a Comisiei aliate de Control, din 1945;
- Statutul Tribunalului Internațional Penal de la Nürnberg.

Potrivit art. 1 al Convenției ONU, cu privire la inaplicabilitatea prescripției crimelor de război și crimelor împotriva umanității, din 1968, nu se aplică niciun tip de prescripție, indiferent de data săvârșirii, următoarelor crime:

i) crimelor de război – astfel cum au fost stabilite în Statutul Tribunalului Internațional Penal de la Nürnberg din 8 august 1945 și confirmate prin Rezoluțiile 3/I și 95/I ale Adunarii Generale a ONU din 13 februarie 1946 și 11 deecmbrie 1946, cu deosebire „infracțiunile grave" enumerate în Convențiile de la Geneva din 12 august 1949, pentru protecția victimelor războiului;

ii) crimelor împotriva umanității, comise fie în război, fie în tmp de pace, definite în același Statut și confirmate prin aceleași Rezoluții ale Adunării Generale a ONU;

iii) agresiune, actele inumane decurgând din politica de apartheid, precum și crima de genocid, așa cum este definită în Convenția din 09 decembrie 1948, pentru prevenirea și reprimarea crimei de genocid, chiar dacă aceste acte nu constituie o violare a dreptului intern al țării în care au fost comise.

Statele părți la această convenție s-au obligat să aplice prevederile acesteia în mod independent, indiferent de reglementările interne, de unde și rezultă importanța deosebită a Convenției. Convenția nu face distincție între tipurile prescripției, operând în ceea ce privește „orice tip de prescripție", astfel încât să nu se poată eluda dispozițiile sale prin reglementări interne. De asemenea, Convenția instituie în sarcina statelor obligații bine determinate, în sensul de a adopta toate măsurie necesare, de orice fel, pentru înlăturarea prescripțiilor ori pentru a facilita extrădarea celor acuzați de comiterea crimeor internaționale.

În același sens, s-a adoptat și Convenția europeană din 1974, privind inaplicabilitatea prescripției în cazul crimelor împotriva umanității și crimelor de război, adoptată în cadrul Consiliului Europei, la Strasbourg la data de 25 ianuarie 1974, în vigoare din 27 iunie 2003. Domeniul de aplicare al Convenției Europene din 1974 este parțial diferit de cel al Convenției ONU din 1968, referindu-se la „crimele împotriva umanității prevăzute în Convenția privind prevenirea și pedepsirea crimei de genocid din 1948"; „violările unor prevederi ale celor patru Convenții de la Geneva din 1949" și „orice alte violări comparabile ale legilor războiului, în vigoare la data intrării în vigoare a acestei convenții și a cutumelor de purtare a războiului existente la acea dată, care nu sunt prevăzute în Convențiile

de la Geneva menționate”, atunci când respectivele violări sunt considerate ca având un caracter deosebit de grav; precum și „orice alte violări ale unei reguli sau cutume de drept internațional care se naște ulterior sau pe care un stat contractat și-o face opozabilă prin modalitățile specifice prevăzute în convenție și având o natură comparabilă cu cea a crimelor prevăzute mai sus”.

Succesul celor două Convenții este unul limitat, în condițiile în care un număr mic de state au aderat la acestea.

Statutul CPI consacră în mod expres în art. 29 principiul imprescriptibilității crimelor internaționale, statuând că „crimele ce țin de competența Curții nu se prescriu”.

Importanța acestui principiu este de necontestat, în condițiile în care are în vedere crimele internaționale, a căror sancționare este dată de gravitatea lor, precum și de importanța valorilor ce se dorește a fi protejată.

Referințe:

1. Declarația cu privire la atrocități, Moscova, din 1943.
2. Acordurile de la Ialta, din 1945.
3. Acordurile de la Potsdam, din 1945.
4. Acordul privind urmărirea și pedepsirea marilor criminali de război ai Puterilor europene ale Axei, Londra, 1945.
5. Legea nr. 10 a Comisiei aliate de Control, din 1945.
6. Statutul Tribunalului Internațional Penal de la Nürnberg.